

*Миңнулла ӘБСӘЛӘМОВ,
Яңауыл район үзәк дауаханаһының
күз микрохирургияһы бүлексәһе мөдире*

МӘСКӘҮГӘ ЛӘ БАРЫҮ КӘРӘКМӘЙ

Һуңғы йылдарҙа безҙең илдә халыкка офтальмохирургик ярҙам күрһәтеү бермәбер яҡшырҙы. Күзҙең төрлө ауырыуҙарын хирургик юл менән дауалауҙың өр-яңы ысулдары табылды, бөтә Рәсәй буйынса заманса йыһазландырылған клиникалар асылды. Хәҙер төпкөл төбәктәрҙә йәшәгән халыкка күзәнә операция яһатыу өсөн Мәскәүгә барып йөрөгә кәрәкмәй.

Башҡортостандың Өфөнән алыс урынлашкан райондарынан башкалаға күзе ауырыған кешегә барыу өсөн байтаҡ юл газабы кисерергә тура килә ине. Һуңғы йылдарҙағы иктисади кыйынлыктар хәлде тағы ла ауырлаштырҙы. Табибтар алдына махсус медицина ярҙамын күрһәтеүгә халыкка яқынайтыу бурысы килеп басты. Шуға күрә Өфө күз ауырыуҙары ғилми-тикшеренеү институты һуңғы йылдарҙа республика халқына офтальмохирургик ярҙам күрһәтеү өсөн төбәктәрҙә күз микрохирургияһы бүлексәләре асты: Сибай, Учалы, Яңауыл калаларында, Малаязза хәҙер тәҗрибәле офтальмологтар эшләй. Өфө күз ауырыуҙары ғилми-тикшеренеү институты директоры М.Т.Азнабаев етәкселегендә алып барылған бындай мөнәсәбәт урындарҙа күз ауырыуҙарын дауалау сифатын яҡшыртырға, эшләнгән операцияларҙың төрҙәрен киңәйтергә мөмкинлек бирҙе.

Яңауылда төбәк-ара күз микрохирургияһы үзәген асыу уйын район хакимиәте башлығы Нәзир Заһит улы Зиязов хуплап каршы алды һәм кулынан килгәндән барыһын да эшләне. Район дауаханаһының баш табибы Марс Ахунов та зур ярҙам күрһәттә. М.Т.Азнабаев үзәк өсөн медицина корамалдары юлланы. Был эштә

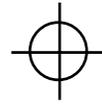
«Краснохолмскнефть» нефть һәм газ сығарыу идаралығы тос ярҙам күрһәттә. Бына шулай, Яңауылда күз ауырыуҙары бүлексәһе базаһында күз микрохирургияһы үзәге асылды.

Яңауыл районында офтальмология тарихы биттәрәнә күз йүгертеп үтеү зә урынлы булыр ине. Бында һуғыштан һуңғы йылдарҙа ук күз ауырыуҙарын дауалағандар. 1951 йылда Яңауыл район үзәк дауаханаһына Башҡорт дәүләт медицина институтын тамамлаған Р.К.Ғарипова эшкә ебәрелә. Ошо дәүерҙә республикала трахомаға каршы әүҙем көрәш башланғас, 1953 йылдың октябрҙә районда 35 кешегә иҫәпләнгән трахомаға каршы диспансер асылып, унда баш күз табибы итеп Р.К.Ғарипова тәғәйенләнә. Әүҙем рәүештә дауалау һәм профилактика үткәреү һөҙөмтәһендә трахома сире бөтөрөлә. 1959 йылда был диспансер күз ауырыуҙары бүлексәһе итеп үзгәртелә. Бик күп йәш табибтар, шәфҡәт туташтары үзәренә хезмәт юлын ошонда башлай. Улар араһында Рәсәй Медицина фәндәре академияһының (Мәскәү) Күз ауырыуҙары ғилми-тикшеренеү институтының директоры урынбаҫары, медицина фәндәре докторы И.А.Мостаев, республика дауаханаһында баш табиб булып эшләгән, БАССР Һаулыҡ һаҡлау министрлығының баш күз табибы булған М.Ш.Сәйетов, Өфө күз ауырыуҙары ғил-

Миңнулла Шәрәфетдин улы Әбсәләмов 1966 йылда Ғафури районының Красноусольск касабаһында тыуған. Башҡорт дәүләт медицина институтын тамамлағас, 1989-94 йылдарҙа Өфө күз ауырыуҙары ғилми-тикшеренеү институтында кесе ғилми хезмәткәр булып эшләй. 1994 йылда М.Ш.Әбсәләмовты Яңауылда асылған күз микрохирургияһы үзәге мөдире итеп тәғәйенләйҙәр.

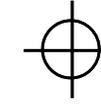

ми-тикшеренеу институтының глаукома һәм күз кылауы бүлексәһе мөдире М.З.Йәнгирова һ.б. бар.

Әле район офтальмологтары райондың үзәк дауханаһындағы ике кабинетта ауырыуларҙы кабул итә. Бынан тыш, балаларҙың күзән һаҡлау кабинеты эшләй, 25 кешелек стационар бар. Унда В.С.Вәлиева, А.Ф.Солтанова, Ф.У.Әүхәзиева, В.З.Әбсәттарова кеүек тәҗрибәле күз табиптары дауалай.

Күз микрохирургияһы үзәге асылыуы районда офтальмология ярҙамын тамырынан яңыртыуға булышлыҡ итте. Бүлексә Японияла, Германияла, АКШ-та етештерелгән заманса диагностика һәм дауалау корамалдары менән йыһазландырылған. Был иһә төрлө күз ауырыуларын тейешле кимәлдә дауалау мөмкинлеген бирә. Матур һәм уңайлы оптика, аныҡ һәм камиллашкан техника ярҙамында район офтальмологтары уңышлы микрохирургик операциялар үткәрә. Ошо ваҡыт эсендә үзәктә 1500-ҙән ашыу операция үткәрелеп, шуның йөзгән ашыуы кылауға каршы булған. Бөгөн безҙең үзәктә яңауылдар ғына түгел, күрше төбәктәрҙән килгән кешеләрҙә дауалана.

Үзәктә яһалма күз яһағын күсереп ултыртыу операциялары һаны йылдан-йыл арта. Мәсәлән, 1999 йылда күзән кылау қаплаған 106 кешегә операция яһалып, шуларҙың алтмыш дүртенә яһалма күз яһағы, ә үзәк асылғандан алып 200 кешенә күзәнә ошондай яһаҡ куйылды. Диаметры 6 миллиметр ғына булған был линза кешенә күрәү һәләтен кайтара, тормош матурлығын тойоп йәшәү мөмкинлеген аса. Һуҡыр кеше өсөн шунан да зурырак бәхет бармы икән?!

Тағы шуны әйтеп үтергә кәрәк: без яһаҡ юллап сит илгә йөрөмәйбез. Өфө күз ауырыулары ғилми-тикшеренеу институты үзә етештерә уны. Был иһә ошо уникаль операцияны байтаҡка осһозайтты, өстәүенә уның сифаты ла юғарырак.

Күз ауырыуларын дауалауға, операциялар яһағанда өлкән шәфкәт туташы З.Хазбулатова, шәфкәт туташтары Н.Мәһкәйева, Р.Шәрәфетдинова, А.Аңдарова, З.Шаббаева, операция шәфкәт туташы В.Камалетдиновалар зур ярҙам күрһәтә.

Ғөмүмән, үзәктә эшләгән һәр кем ауырыуларға кулынан килгәнсә ярҙам итергә тырыша. Был иһә табиптарҙың изге бұрысы.

